

Handreiking

voor het melden aan de verwijfsindex

verwijsindex.nl

jeugd in beeld

Handreiking

voor het melden aan de verwijfsindex

verwijsindex.nl

jeugd in beeld

Een goed werkende verwijfsindex staat of valt met de kwaliteit van de meldingen. Maar wanneer doet u een melding en wanneer niet? Deze handreiking kan u helpen bij het maken van die afweging.

Volgens de wet kan een meldingsbevoegde een jeugdige melden aan de verwijfsindex indien hij een "redelijk vermoeden" heeft dat "de noodzakelijke condities voor een gezonde en veilige ontwikkeling van de jeugdige daadwerkelijk wordt bedreigd". Wat betekent dit nu voor de melding? Dat er sprake moet zijn van een situatie die nu al een schadelijk of belemmerend effect heeft op de ontwikkeling van de jeugdige en/of dat de ontwikkeling van de jeugdige bedreigd wordt (met andere woorden in de toekomst belemmerd of beschadigd kan raken). En in beide gevallen moet de melder een gegrond vermoeden hebben. Dit betekent ook dat jeugdigen niet gemeld kunnen worden enkel en alleen vanwege het feit dat ze cliënt zijn bij een hulp- of zorgverlenende instelling; er moet echt sprake zijn van een gegrond vermoeden dat hun ontwikkeling belemmerd of beschadigd is of zal raken. Meestal is niet één geïsoleerd probleem doorslaggevend voor het doen van een melding, maar maakt een combinatie van verschillende

problemen een situatie dermate ernstig dat een melding aan de verwijfsindex gerechtvaardigd is. Er is geen simpele aanwijzing te geven wanneer er wel of niet gemeld mag worden, elke situatie is uniek en elke keer zal de melder een eigen professionele afweging moeten maken. Daarom:

Melden mag, afwegen moet!

In deze 'Handreiking voor het melden aan de verwijfsindex' wordt op vijf verschillende leefgebieden een aantal problemen genoemd die schadelijk/belemmerend zijn en/of bedreigend kunnen zijn voor de ontwikkeling van de jeugdige (0 tot 23 jaar).

De leefgebieden zijn:

- I. Materiële omstandigheden;
- II. Gezondheid;
- III. Opvoeding & Gezinsrelaties;
- IV. Onderwijs & Werk;
- V. Sociale omgeving buiten het gezin en de school.

Bij elk leefgebied wordt een aantal problemen genoemd die kunnen worden meegewogen in de professionele afweging om te melden aan de verwijfsindex. Voor een goede afweging is het raadzaam op alle vijf de leefgebieden na te gaan of er problemen zijn. Deze handreiking is slechts bedoeld om ondersteuning en richting te geven bij de professionele afweging wel of niet te melden aan de verwijfsindex. U als professional maakt zelf deze afweging.

In deze handreiking wordt de term jeugdige gebruikt. Voor deze term kan zowel kind, baby, peuter, puber als jongere worden gelezen.

Status handreiking

Deze handreiking heeft geen basis in de wet en heeft dus ook geen juridische status. De handreiking is uitsluitend bedoeld als hulpmiddel voor de praktijk bij het toepassen van de wet op een concrete situatie. Een professional is dan ook niet verplicht de handreiking te gebruiken. Voor een uitgebreide toelichting op het wettelijk kader en de relatie tussen de wet en deze handreiking, zie 'Wettelijk kader landelijke verwijfsindex'.

Online raadplegen

Deze handreiking is ook op internet te raadplegen via www.handreikingmelden.nl.

Wat te doen bij...

Een match over gemeentegrenzen

De meeste matches worden gemaakt binnen een lokaal samenwerkingsverband. Maar als jeugdigen wonen, spelen en leren in verschillende gemeenten, ontstaat er soms een 'match over gemeentegrenzen'. U krijgt dan bericht van de landelijke verwijfsindex met daarin een voor u onbekende organisatie en professional. De verwerking van deze match vraagt extra aandacht, omdat er hulpverleners uit meerdere convenanten bij betrokken zijn.

Alle professionals die bericht krijgen van een dergelijke match moeten:

1. contact opnemen met de professional die de melding gedaan heeft;
2. dit tevens registreren in het risicosignaleringssysteem;
3. melding doen bij de gemeentelijke regievoerder;
4. bij onduidelijkheid contact opnemen met de leverancier van het systeem.

Verhuisberichten

Als een risicojeugdige naar een andere gemeente verhuist, krijgt de verwijfsindex bericht van het bevolkingsregister. De verwijfsindex maakt een bericht met alle actieve meldingen aan en stuurt deze naar de nieuwe gemeente. Zo weet de gemeentelijke regievoerder van de nieuwe gemeente dat de

jeugdige is gemeld aan de verwijfsindex, maar ook door welke organisatie(s). Het is zijn taak om er op toe te zien dat deze informatie wanneer nodig wordt geregistreerd in de lokale verwijfsindex en de informatie uit te zetten bij de lokale instanties.

Opvragen historie verwijfsindex

Bij een melding geeft de verwijfsindex een notificatie als er eerder meldingen zijn geregistreerd. Alleen als een professional vermoedt dat de historie voor de huidige casus relevant is, kan deze worden opgevraagd. De naam van de professional en de datum van opvraag worden bijgehouden om de privacy van de jeugdige te waarborgen.

Kindermishandeling

Indien er sprake is van (een vermoeden van) kindermishandeling, is melden alleen aan de verwijfsindex niet genoeg. U dient dan te allen tijde een melding bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) te doen.

Wettelijk kader landelijke verwijsindex

Vanwege de invoering van de landelijke verwijsindex in het voorjaar van 2010, is de onderstaande wetswijziging van de Wet op de jeugdzorg (WJZ, artikel 2j) op 2 juli 2009 aangenomen door de Tweede Kamer:

“Een meldingsbevoegde kan zonder toestemming van de jeugdige of zijn wettelijk vertegenwoordiger en zo nodig met doorbreking van de op grond van zijn ambt of beroep geldende plicht tot geheimhouding, een jeugdige melden aan de verwijsindex indien hij een redelijk vermoeden heeft dat de jeugdige door een of meer van de hierna genoemde risico's in de noodzakelijke condities voor een gezonde en veilige ontwikkeling naar volwassenheid daadwerkelijk wordt bedreigd:

- a. De jeugdige staat bloot aan geestelijk, lichamelijk of seksueel geweld, enige andere vernederende behandeling, of verwaarlozing.
- b. De jeugdige heeft meer of andere dan bij zijn leeftijd normaliter voorkomende psychische problemen, waaronder verslaving aan alcohol, drugs of kansspelen.
- c. De jeugdige heeft meer dan bij zijn leeftijd normaliter voorkomende ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen.
- d. De jeugdige is minderjarig en moeder of zwanger.

- e. De jeugdige verzuimt veelvuldig van school of andere onderwijsinstelling, dan wel verlaat die voortijdig of dreigt die voortijdig te verlaten.
- f. De jeugdige is niet gemotiveerd om door legale arbeid in zijn levensonderhoud te voorzien.
- g. De jeugdige heeft meer of andere dan bij zijn leeftijd normaliter voorkomende financiële problemen.
- h. De jeugdige heeft geen vaste woon- of verblijfplaats.
- i. De jeugdige is een gevaar voor anderen door lichamelijk of geestelijk geweld of ander intimiderend gedrag.
- j. De jeugdige laat zich in met activiteiten die strafbaar zijn gesteld.
- k. De ouders of andere verzorgers van de jeugdige schieten ernstig tekort in de verzorging of de opvoeding van de jeugdige.
- l. De jeugdige staat bloot aan risico's die in bepaalde etnische groepen onevenredig vaak voorkomen.”

Een professional kan een jeugdige (0 tot 23 jaar) uitsluitend aan de verwijsindex melden indien hij één of meer van deze in de Wet op de jeugdzorg genoemde risico's loopt. Het is dus niet mogelijk om jeugdigen op andere gronden dan de in de wet genoemde risico's te melden. We noemen dit ook wel een gesloten systeem van risico's.

De wet bepaalt dat een professional een 'redelijk vermoeden' moet hebben dat een jeugdige één of meer van de in de wet genoemde risico's loopt. Hij moet, met andere woorden, een inschatting maken van de situatie. Daarbij is het goed te beseffen dat elke situatie uniek is en dat er geen algemene aanwijzingen zijn te geven wanneer wel en wanneer niet tot melding overgegaan zou moeten worden. Het kan zijn dat een jeugdige meerdere van de in de wet genoemde risico's loopt, maar doordat hij in zijn omgeving goed opgevangen wordt naar het oordeel van de professional toch niet behoeft te worden gemeld. In het andere geval kan het zo zijn dat een jeugdige die 'maar' één van de genoemde risico's loopt, maar er helemaal alleen voor staat, wel (meteen) aan de verwijsindex wordt gemeld. Deze beoordelingsruimte is bewust in de wet opgenomen, zodat de professional, telkens uitgaande van de individuele jeugdige, een op zijn individuele situatie toegesneden, weloverwogen afweging kan maken.

In deze handreiking zijn de in de wet genoemde risico's verduidelijkt door per in de wet genoemd risico concrete voorbeelden te geven. Deze zijn gerubriceerd in vijf handzame leefgebieden: Materiële omstandigheden, Gezondheid, Opvoeding & gezinsrelaties, Onderwijs & werk en Sociale omgeving buiten gezin en school.

In de tabel achter in deze handreiking is aangegeven onder welke leefgebieden en problemen de risico's uit de wettekst zijn opgenomen.

Deze handreiking heeft geen basis in de wet en heeft dus ook geen juridische status. Het is uitsluitend bedoeld als hulpmiddel voor de praktijk bij het toepassen van de wet op een concrete situatie. Een professional is dan ook niet verplicht de handreiking te gebruiken.

I. Toelichting bij de criteria van leefgebied 'Materiële omstandigheden'

1. De woning is dermate ongeschikt dat dit de ontwikkeling van de jeugdige in de weg staat (bijvoorbeeld geen privacy, geen rust of speelruimte of geen eigen bed of studeerplek). De woning is onvoldoende veilig. Er zijn problemen met bijvoorbeeld verwarming, elektriciteit, vocht, ongedierte, onveilige deuren of ramen of kapot sanitair. (Basis)voorzieningen als gas, water, licht of verwarming zijn gedurende het afgelopen jaar afgesloten geweest of er is geen kookgelegenheid aanwezig.
2. Er is sprake van slechte hygiëne, ontoereikend beddengoed, (winter)kleding en/of ontoereikend eten/drinken (zoals ontbijt overslaan of geen warme maaltijd per dag). Er wordt onvoldoende geïnvesteerd in zaken als ontspanning (bijvoorbeeld vakantie, sport, spel), eenvoudig speelgoed of sportbenodigdheden, mee kunnen doen aan schoolactiviteiten, faciliteiten om te studeren/ kennis te verzamelen.
3. Er is sprake van achterstallige betalingen, of de jeugdige/ouder heeft moeten lenen voor het betalen van dagelijkse benodigdheden of de jeugdige/ouder krijgt een vorm van budgetbeheer, minnelijke of wettelijke schuldhulpverlening. De jeugdige/ouder krijgt (of komt in aanmerking voor) een pakket van de voedselbank. De jeugdige leeft van een uitkering en of het gezin leeft met moeite van een uitkering. De jeugdige/het gezin laat zich onderhouden door anderen of krijgt geld uit criminele activiteiten.
4. Een ontoereikende buurt betekent onder andere dat er weinig of geen sociale voorzieningen zijn en/of dat er onvoldoende speelmogelijkheden zijn. Een onveilige buurt betekent dat er bijvoorbeeld sprake is van criminaliteit, veel verkeer of overtredingen als vervuiling of graffiti.
5. Geen toelichting.

I. Materiële omstandigheden

Voor het melden aan de verwijfsindex moet er sprake zijn van een daadwerkelijke bedreiging van de gezonde en veilige ontwikkeling van de jeugdige. Meestal is niet één geïsoleerd probleem doorslaggevend voor het doen van een melding, maar maakt een combinatie van verschillende problemen een situatie dermate ernstig dat een melding aan de verwijfsindex gerechtvaardigd is.

In het leefgebied 'Materiële omstandigheden' worden problemen genoemd die betrekking hebben op de woonomstandigheden van de jeugdige, de kwaliteit van de materiële verzorging van de jeugdige, de kwaliteit en veiligheid van de buurt waarin de jeugdige opgroeit en de financiële situatie van de jeugdige/het gezin.

1. Er zijn problemen betreffende de woning waarin de jeugdige woont
2. De jeugdige krijgt onvoldoende materiële verzorging of er is sprake van onvoldoende investering in algemeen gangbare uitgaven
3. Het gezin/de jeugdige heeft financiële problemen of is afhankelijk van een uitkering en/of anderen
4. Het gezin/de jeugdige woont in een buurt die ontoereikend of onveilig is voor het grootbrengen/opgroeien van jeugdigen
5. Het gezin/de jeugdige heeft geen vaste woon- of verblijfplaats of verhuist vaak

Draai om voor de toelichting

Melden mag, afwegen moet!

II. Toelichting bij de criteria van leefgebied 'Gezondheid'

1. Voorbeelden van emotionele problemen: de jeugdige is vaak alleen, trekt zich terug, is gesloten of somber, maakt zich snel zorgen, is snel overstuur, klaagt over hoofdpijn/buikpijn/misselijkheid, etc. Sociale problemen: de jeugdige pest of wordt gepest, heeft moeite vrienden te maken, heeft geen goed contact met leerkracht of klasgenoten, etc. Gedragsproblemen: de jeugdige houdt zich niet aan algemeen geldende regels, heeft driftbuien en woede-uitbarstingen, is onhandelbaar, gebruikt lichamelijk of verbaal geweld, vernielt/steelt dingen, liegt of bedriegt, is druk, impulsief, onrustig, etc.
2. Er is sprake van ongezonde/onvoldoende voeding, onvoldoende consultatiebureaubezoek, onvoldoende geneeskundige en tandheelkundige zorg, onvoldoende psychische/psychiatrische zorg. Ouders er-/herkennen problemen/handicaps onvoldoende en/of bieden hierop onvoldoende zorg. Aanstaande moeder met een risicovolle levensstijl tijdens de zwangerschap. Er is sprake van terugkerende ziekten of traag herstel door onvoldoende zorg. Er is sprake van een stoornis van de ouder, waardoor deze de jeugdige bewust ziek maakt.
3. Vaak ziek. Onverklaarbare plekken/wonden, kneuzingen, krab-, bijt- of brandwonden, botbreuken, littekens. Jeugdige is niet (meer) zindelijk op een leeftijd waarop men het verwacht. Jeugdige blijft achter (in taal-, spraak, motorisch, emotionele en/of cognitieve ontwikkeling). Verwondingen, infecties aan anus en/of geslachtsdelen, problemen bij het plassen, seksueel overdraagbare ziekten, besnijdenis bij meisjes, medische en lichamelijke complicaties door besnijdenis (meisjes en jongens), eetproblemen of zwangerschap.
4. Geen toelichting.
5. Geen toelichting.
6. Het probleem/de stoornis van de ouder belemmert het normale functioneren en daarmee ook de opvoeding/verzorging van de jeugdige of het ongeboren kind.
7. De jeugdige/ouders/andere gezinsleden zijn ernstig van slag door een ingrijpende gebeurtenis zoals overlijden familielid of geliefd persoon, langdurige ziekte van een gezinslid, scheiding, ongeval binnen de familie, slachtoffer van geweld of misdrijf.

Melden aan de verwijzindex kan zonder toestemming van de jeugdige of diens ouders op grond van de risico's die in het artikel 2j, a t/m l van het wetsvoorstel zijn opgenomen.

KNMG en LHV adviseren artsen desondanks om alleen te melden met inachtneming van de regels van het beroepsgeheim. In het kort wordt geadviseerd:

- alleen te melden als de arts toestemming heeft van de jeugdige of diens ouders.
- als de arts geen toestemming heeft, alleen een melding te doen in de verwijzindex vanwege (een vermoeden van) kindermishandeling, zoals omschreven in de KNMG Meldcode Kindermishandeling, en uitsluitend wanneer de arts geen andere mogelijkheid ziet dan melding aan de verwijzindex om tot verificatie van het vermoeden en/of tot afstemming van hulp te komen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de KNMG (www.knmg.nl) of de LHV (www.lhv.nl).

II. Gezondheid

Voor het melden aan de verwijfsindex moet er sprake zijn van een daadwerkelijke bedreiging van de gezonde en veilige ontwikkeling van de jeugdige. Meestal is niet één geïsoleerd probleem doorslaggevend voor het doen van een melding, maar maakt een combinatie van verschillende problemen een situatie dermate ernstig dat een melding aan de verwijfsindex gerechtvaardigd is.

Het leefgebied 'Gezondheid' betreft de lichamelijke en de geestelijke gezondheid van de jeugdige en/of de ouder(s) en het functioneren en de ontwikkeling van de jeugdige.

1. De jeugdige heeft problemen of een stoornis op het gebied van het emotionele en/of sociale functioneren en/of het gedrag
2. Risicovol gedrag van de ouder(s) en/of inadequate lichamelijke en medische verzorging die de (ongeboren) jeugdige kan schaden
3. De jeugdige heeft (onverklaarbaar) letsel en/of lichamelijke klachten die op kindermishandeling of jeugdprostitutie kunnen wijzen
4. De jeugdige is minderjarig en (aanstaand) ouder
5. Er is sprake van middelenmisbruik (alcohol, drugs, medicatie), gok- of computerverslaving bij de jeugdige en/of de ouder(s)/ander gezinslid
6. De ouder (of een ander gezinslid) heeft fysieke/zintuiglijke problemen en/of handicaps, sociale, emotionele, cognitieve of gedragsproblemen en/of een specifieke emotionele, gedrags- of persoonlijkheidsstoornis
7. Ingrijpende gebeurtenissen (life events)

Draai om voor
de toelichting

Melden mag, afwegen moet!

III. Toelichting bij de criteria van leefgebied 'Opvoeding & Gezinsrelaties'

1. Er zijn zeer regelmatige ruzies, ernstige conflicten of voortdurende spanning tussen ouders en/of andere gezinsleden, die het gezinsleven ernstig ontregelen. Er is sprake van een problematische affectieve band tussen de jeugdige en ouder(s), tekorten in communicatie, conflicten, hechtingsprobleem.
2. Elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel. Voorbeelden van kindermishandeling: seksueel misbruik, emotioneel geweld (uitschelden, negeren, afwijzen), lichamelijk geweld, een omgeving met weinig warmte/veel kritiek, verwaarlozing of een andere vorm van mishandeling (denk aan bijvoorbeeld veel kleine littekens in gezicht bij kindsoldaten, besnijdenis van meisjes en eerwraak). Daarnaast gaat het ook om getuige zijn van huiselijk geweld (mishandeling van andere gezinsleden binnen het gezin).
3. De ouders hebben onvoldoende opvoedingsvaardigheden en/of opvoedingsgezag om de jeugdige adequaat te kunnen opvoeden. Het kan ook betekenen dat het functioneren/gedrag van de jeugdige dermate problematisch is, dat de ouders de opvoeding niet (meer) aankunnen. Daarnaast kunnen er nog andere factoren zijn die het ouderschap moeilijker maken: bijvoorbeeld hele jonge ouders, ouders met een verstandelijke handicap, alleenstaande ouder, ouder zelf mishandeld als kind, ouder met laag zelfbeeld/weinig zelfvertrouwen, jeugdige is ongewenst door de ouders, verhouding draaglast-draagkracht uit balans, ouder is overbelast.
4. De jeugdige is onder toezicht gesteld (OTS) of onder voogdij geplaatst.
5. Bijvoorbeeld verlies gezinslid door overlijden/echtscheiding, komst nieuw gezinslid (door geboorte, adoptie, pleegzorg, nieuw samengesteld gezin), uithuisplaatsing van de jeugdige, snelle wisseling van verzorgers van de jeugdige.
6. Geen toelichting.
7. Geen toelichting.

III. Opvoeding & Gezinsrelaties

Voor het melden aan de verwijfsindex moet er sprake zijn van een daadwerkelijke bedreiging van de gezonde en veilige ontwikkeling van de jeugdige. Meestal is niet één geïsoleerd probleem doorslaggevend voor het doen van een melding, maar maakt een combinatie van verschillende problemen een situatie dermate ernstig dat een melding aan de verwijfsindex gerechtvaardigd is.

Het leefgebied 'Opvoeding & Gezinsrelaties' betreft de pedagogische en relationele condities in het gezin waarin de jeugdige opgroeit.

1. Er is onenigheid binnen het gezin of tussen de ouders en/of de relatie tussen jeugdige en ouders is problematisch
2. De jeugdige is slachtoffer van kindermishandeling
3. De ouders hebben problemen in de opvoeding van de jeugdige en/of er zijn factoren die het ouderschap bemoeilijken
4. Er is sprake van een civielrechtelijke kindbeschermingsmaatregel
5. Er zijn problemen met veranderingen in de gezinsamenstelling (die voor instabiliteit in het gezin zorgen)
6. Er is sprake van hulpverlening aan een gezinslid vanwege ernstige problematiek
7. Een ander gezinslid dan de jeugdige is betrokken bij criminele activiteiten

*Draai om voor
de toelichting*

Melden mag, afweten moet!

**III. Opvoeding &
Gezinsrelaties**

IV. Toelichting bij de criteria van leefgebied 'Onderwijs & Werk'

1. Vermoede of gediagnosticeerde leerstoornis/leerprobleem, taal-/spraakachterstand, ontwikkelingsvertraging/-achterstand of lage intelligentie. Onvoldoende of wisselende werkhouding/motivatie, concentratieproblemen, onvoldoende taakgerichtheid. De genoemde problemen hebben, bij kwetsbare jeugdigen, een direct negatief effect op andere gebieden.
2. Schorsing, m.n. situaties waar er geen passend vervolgaanbod meer is, waar wel nadrukkelijk behoefte aan is.
3. Geen toelichting.
4. De jeugdige spijbelt veel en/of er is sprake van gedekt verzuim.
5. Geen toelichting.
6. Negatief school- en/of klassenklimaat, strafklimaat, negatief werkklimaat, leven in twee culturen (Nederlandse en andere). School/mentor/werkgever ervaart geen probleem (terwijl er wel een probleem is). Inadequate begeleiding van leerkrachten/begeleiders/werkgever.
7. Laag opleidingsniveau van de ouder. Ouder spreekt geen Nederlands. Analfabetisme van ouder(s). De ouders zijn onvoldoende betrokken bij de opleiding van de jeugdige, houden de jeugdige onterecht van school af. Ouder haalt de jeugdige opeens van school of opvang af. Onvoorspelbaar breng- en haalgedrag van de ouders.

IV. Onderwijs & Werk

Voor het melden aan de verwijfsindex moet er sprake zijn van een daadwerkelijke bedreiging van de gezonde en veilige ontwikkeling van de jeugdige. Meestal is niet één geïsoleerd probleem doorslaggevend voor het doen van een melding, maar maakt een combinatie van verschillende problemen een situatie dermate ernstig dat een melding aan de verwijfsindex gerechtvaardigd is.

Het leefgebied 'Onderwijs & Werk' betreft het onderwijs (ook kinderopvang en buitenschoolse opvang) dat de jeugdige volgt en/of het werk dat de jeugdige heeft. Daarnaast gaat het ook om de omstandigheden die de onderwijs- en/of werksituatie van de jeugdige kunnen beïnvloeden.

1. De jeugdige heeft problemen in het cognitief functioneren, leren en schoolprestaties
2. De jeugdige is van school/kinderopvang gestuurd
3. De jeugdige wisselt veelvuldig van school
4. De jeugdige is leerplichtig en gaat niet naar school
5. De jeugdige is niet meer leerplichtig, maar heeft geen baan/praktijkonderwijs, geen startkwalificatie, geen vrijwilligerswerk en/of participeert onvoldoende in de samenleving
6. Kenmerken van de dagbesteding (school, kinderopvang, buitenschoolse opvang of werk) die op problemen en/of risico's kunnen wijzen
7. Kenmerken van opleiding/werk/betrokkenheid ouder(s) die op problemen en/of risico's kunnen wijzen

Draai om voor de toelichting ↻

Melden mag, afwegen moet!

V. Toelichting bij de criteria van leefgebied ‘Sociale omgeving buiten het gezin en de school’

1. De jeugdige en/of zijn ouders hebben geen vrienden of familie in de buurt die praktische/emotionele steun geven (bijvoorbeeld middels het opvangen van de kinderen, het lenen van geld of het luisteren naar problemen), waardoor zij in een isolement zijn geraakt/dreigen te raken. Dit kan ook recent/tijdelijk zijn, bijvoorbeeld bij een situatie van langdurige ziekte die leidt tot isolement en overbelasting. De jeugdige is onvoldoende in staat zelf activiteiten te ondernemen, ervaart zich als een ander niet het voortouw neemt.
2. De jeugdige en/of zijn ouders kunnen de weg naar instanties niet vinden, hebben weinig vertrouwen in anderen/voorzieningen/hulpverlening, hebben moeite met het maken van afspraken en zich aan regels houden. Gaan steeds naar andere voorzieningen (shopping).
3. Geen toelichting.
4. Een slechte relatie houdt in dat de jeugdige wordt gepest of dat de jeugdige emotionele, sociale, concentratie- of gedragsproblemen heeft, waardoor de relaties negatief worden beïnvloed. Ruzie met familie of vrienden, eerwraak. Conflicten met burens, zorgen voor overlast.
5. Jeugdige en/of ouders zijn agressief ten opzichte van anderen, zorgen voor overlast, extremisme. De jeugdige en/of zijn ouders zijn met de politie in aanraking geweest omdat zij zich schuldig gemaakt hebben aan strafbare feiten zoals diefstal en geweld.
6. De jeugdige is slachtoffer van geweld, prostitutie, eerwraak, etc.
7. De jeugdige is in een jeugdinrichting geplaatst (jeugddetentie, PIJ) of zit in de jeugdreclassering.
8. De jeugdige is slachtoffer van een loverboy (pooier), laat zich makkelijk overhalen deel te nemen aan criminele activiteiten, is lid van een bende (slechte vrienden).

V. Sociale omgeving **buiten het gezin en de school**

Voor het melden aan de verwijfsindex moet er sprake zijn van een daadwerkelijke bedreiging van de gezonde en veilige ontwikkeling van de jeugdige. Meestal is niet één geïsoleerd probleem doorslaggevend voor het doen van een melding, maar maakt een combinatie van verschillende problemen een situatie dermate ernstig dat een melding aan de verwijfsindex gerechtvaardigd is.

Het leefgebied 'Sociale omgeving buiten het gezin en de school' betreft de omgeving (en met name de relaties in die omgeving) van de jeugdige buiten het gezin en buiten school/werk en het gedrag van de jeugdige in die omgeving. Dus bijvoorbeeld de kwaliteit van vriendschapsrelaties, het gedrag van de jeugdige (en evt. overlast/criminaliteit) op straat en openbare plekken (kinder- en jongerenwerk in buurthuis, winkels, cafés, etc.).

1. Er is sprake van een gebrekkig(e) (interactie met het) sociaal netwerk van de ouders en/of jeugdige en/of de jeugdige heeft geen hobby's of interesses
2. De jeugdige en/of ouders maken geen of weinig gebruik van (sociale) voorzieningen en/of zijn onbereikbaar voor voorzieningen en/of zijn zorgwekkende zorgmijders
3. De jeugdige en/of zijn ouders ervaren uitsluiting, discriminatie of intimidatie/pesterij als gevolg van het behoren tot een specifieke groep.
4. De relatie tussen de jeugdige en leeftijdsgenoten en/of volwassenen is problematisch
5. De jeugdige en/of zijn ouders hebben in de leefomgeving gedragsproblemen of zijn betrokken bij criminele activiteiten
6. De jeugdige is slachtoffer van criminaliteit
7. De jeugdige heeft een strafrechtelijke maatregel
8. De jeugdige is makkelijk beïnvloedbaar door anderen en daardoor kwetsbaar

Draai om voor
de toelichting

Melden mag, afwegen moet!

**V. Sociale omgeving buiten
het gezin en de school**

Leeswijzer tabel

In deze 'Handreiking voor het melden aan de Verwijsindex' is, aan de hand van vijf leefgebieden, een aantal problemen genoemd die een ongunstig effect kunnen hebben op de ontwikkeling van de jeugdige. De leefgebieden zijn Materiële omstandigheden, Gezondheid, Opvoeding & Gezinsrelaties, Onderwijs & Werk en Sociale omgeving buiten het gezin en de school. Bij elk leefgebied is een aantal problemen genoemd die de melder kan meenemen in diens professionele afweging of er sprake is van een situatie die een ongunstig effect heeft op de ontwikkeling van de jeugdige.

In de tabel is de relatie tussen deze problemen en het wetsartikel 2j aangegeven. Per onderdeel is aangegeven met welk probleem er een relatie is. De problemen zijn herkenbaar gemaakt middels nummers (bijvoorbeeld het probleem 'Er zijn problemen betreffende de woning waarin de jeugdige woont' uit het leefgebied 'Materiële omstandigheden' is aangegeven met I-1). Als er geen sprake is van een directe relatie (maar alleen een zijdelingse/indirecte), dan is het nummer van het probleem tussen haakjes gezet.

Draai om voor de toelichting

Tabel relatie wettekst en handreiking

Wettekst	Leefgebied	I. Materiële omstandigheden	II. Gezondheid	III. Opvoeding & Gezinsrelaties	IV. Onderwijs & Werk	V. Sociale omgeving buiten het gezin en de school
Artikel 2j, onderdeel a: Geweld, vernedering of verwaarlozing		(I-1), (I-2), (I-4), (I-5)	II-2, II-3, (II-5), (II-6), II-7	III-1, III-2, (III-3)	(IV-4), (IV-7)	(V-2), V-3, V-6
Artikel 2j, onderdeel b: Psychische problemen			II-1, II-5, (II-7)	(III-2), (III-3), (III-4), (III-6)	(IV-1)	(V-1), (V-5)
Artikel 2j, onderdeel c: Ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen			II-1, II-2, II-5, II-6, (II-7)	III-1, III-2, III-3, III-4, (III-5), (III-6), (III-7)	IV-1	(V-1), (V-2), V-4, V-5, (V-7), V-8
Artikel 2j, onderdeel d: Minderjarig en moeder of zwanger			II-4			
Artikel 2j, onderdeel e: Veelvuldig verzuim/voortijdig verlaten onderwijs					(IV-1), IV-2, IV-3, IV-4	
Artikel 2j, onderdeel f: Niet gemotiveerd voor legale arbeid					IV-5	(V-5)
Artikel 2j, onderdeel g: Financiële problemen		I-2, I-3				
Artikel 2j, onderdeel h: Geen vaste woon- of verblijfplaats		I-5			IV-3	
Artikel 2j, onderdeel i: Gevaar voor anderen door geweld/intimidatie			(II-1)			V-5
Artikel 2j, onderdeel j: Strafbare feiten		I-3				V-5, V-7
Artikel 2j, onderdeel k: Tekort in de verzorging of opvoeding		I-1, I-2, I-4, I-5	II-2, (II-5), (II-6)	(III-1), III-2, III-3, (III-4), (III-5), (III-6), (III-7)	(IV-6), IV-7	(V-1), (V-2), (V-4), V-5, (V-6)
Artikel 2j, onderdeel l: Problemen etnische groepen		Onderdeel l is toegevoegd aan het wetsartikel om problemen als besnijdenis bij meisjes, eergeerelateerd geweld en uithuwelijken explicieter een plaats in de wet te geven. Deze problemen zijn in wetsartikel 2j ook ondervangen in onderdeel a en i. Een vertaalslag daarvan in de handreiking is te vinden in de leefgebieden Gezondheid (II-3), Opvoeding & Gezinsrelaties (III-2) en Sociale omgeving buiten het gezin en de school (V-4). In dit laatste leefgebied is tevens uitsluiting en discriminatie opgenomen (V-3).				